

ПРЕРАЗГЛЕЖДАНЕ НА РЕГЛАМЕНТИТЕ ЗА ГРУПОВО ОСВОБОЖДАВАНЕ НА ХОРИЗОНТАЛНИ СПОРАЗУМЕНИЯ И НА ХОРИЗОНТАЛНИТЕ НАСОКИ — ПРЕГЛЕД НА ОСНОВНИТЕ ПРЕДЛОЖЕНИ ПРОМЕНИ

1. ВЪВЕДЕНИЕ

- (1) На 1 март 2022 г. Комисията публикува за консултация със заинтересованите страни проекта на преразглежданите регламенти за групово освобождаване на споразумения за научноизследователска и развойна дейност („РГО за НИРД“) и на споразумения за специализация („РГОС“), наричани заедно регламенти за групово освобождаване на хоризонтални споразумения („РГОХС“), и придружаващите ги насоки относно споразуменията за хоризонтално сътрудничество („хоризонтални насоки“). Сроктът на действие на РГОХС изтича на 31 декември 2022 г.
- (2) Стимулиращото конкуренцията хоризонтално сътрудничество под формата на споразумения за НИРД и за специализация, обхванати от РГОХС, е от съществено значение за цифровия и екологичния преход и може да допринесе за устойчивостта на вътрешния пазар. В РГОХС се установява, че споразуменията за НИРД и за специализация, отговарящи на определени условия, са освободени от прилагането на член 101, параграф 1 от Договора, тъй като се предполага, че спазват на изискванията за освобождаване, посочени в член 101, параграф 3 от Договора. Следователно с РГОХС се създава защита за тези категории споразумения.
- (3) Чрез хоризонталните насоки се предоставят указания за това как да се тълкуват и прилагат РГОХС и как да се прави самооценка на съответствието с член 101, параграфи 1 и 3 от Договора на споразуменията за НИРД и за специализация, но също и на други видове споразумения за хоризонтално сътрудничество, които не се освобождават съгласно РГОХС. Сред тях са споразумения за закупуване, споразумения за търгуване, споразумения за стандартизация и стандартни условия, но също и обмен на информация в по-общ план.
- (4) Целта на консултацията е да се съберат мнения на заинтересованите страни относно предложените i) проект на преразглежданите РГОХС и ii) проект на преразглежданите хоризонтални насоки. Предложените промени имат за цел да се решат проблемите, установени в хода на оценката, както е посочено в Работния документ на службите на Комисията, публикуван на 6 май 2021 г.¹
- (5) Оценката показва, че РГОХС и хоризонталните насоки улесняват дружествата да си сътрудничат по начини, които са желателни от икономическа гледна точка и които не оказват неблагоприятно въздействие, що се отнася до политиката в областта на конкуренцията. Чрез тях се насърчава конкуренцията и се предоставя правна сигурност на дружествата при изготвянето и прилагането на техните споразумения за хоризонтално сътрудничество. Беше изпълнена и целта, заложена в РГОХС и в хоризонталните насоки, за опростяване на административния надзор от страна на Комисията, националните органи за защита на конкуренцията и националните съдилища.

¹ Вж. Работен документ на службите на Комисията „Оценка на регламентите за групово освобождаване на хоризонтални споразумения“ (Evaluation of the Horizontal Block Exemption Regulations), SWD(2021) 103 final от 6 май 2021 г., https://ec.europa.eu/competition-policy/system/files/2021-05/HBERs_evaluation_SWD_en.pdf.

- (6) Оценката обаче показва също, че РГОХС и хоризонталните насоки не са изцяло съобразени с икономическото и общественото развитие през последните десет години, например с цифровизацията и стремежа към постигане на цели, свързани с устойчивостта. Някои от разпоредбите на РГОХС бяха сметени за строги и сложни, а други — за неясни и трудни за тълкуване от дружествата. Беше установено, че равнището на правна сигурност, предоставено с хоризонталните насоки, е неравномерно за различните видове споразумения за хоризонтално сътрудничество, обхванати от насоките.
- (7) След началото на фазата на оценка на въздействието през юни 2021 г.² Комисията събра допълнителни сведения относно областите, в които е необходимо подобрение. Тя проведе открита обществена консултация и няколко целеви консултации относно специфични видове споразумения за хоризонтално сътрудничество. Комисията също така организира семинари за заинтересованите страни и възложи пет проучвания в подкрепа на оценката на въздействието. Допълнителни сведения бяха събрани в хода на обсъждания със заинтересованите страни и с националните органи за защита на конкуренцията. В проекта на преразгледаните РГОХС и хоризонтални насоки се вземат предвид всички събрани до момента сведения. Обществената консултация по тези проекти е неразделна част от извършеното от Комисията проучване за установяване на фактите. Тя ще предостави информация за оценката на въздействието, на която ще се основават окончателните версии на преразгледаните РГОХС и преразгледаните хоризонтални насоки.
- (8) В настоящата обяснителна бележка са посочени основните промени, предложени в проекта на преразгледаните РГОХС и хоризонтални насоки, по вид споразумение и се разяснява как тези промени целят решаването на проблемите, установени в хода на оценката, и по този начин допринасят за постигането на целите, заложи в РГОХС и в хоризонталните насоки.

2. СПОРАЗУМЕНИЯ ЗА НИРД — ПРЕДЛОЖЕНИ ПРОМЕНИ В ПРОЕКТА НА ПРЕРАЗГЛЕДАНИЯ РГО ЗА НИРД И ПРИДРУЖАВАЩАТА ГЛАВА ОТ ХОРИЗОНТАЛНИТЕ НАСОКИ

- (9) Оценката показва, че текстът на РГО за НИРД не е достатъчно съобразен със споразуменията за разработването на нови продукти, технологии и процеси и с усилията в областта на НИРД, насочени предимно към конкретна цел или задача (т.нар. „центрове на НИРД“). За да се гарантира постоянна ефективна защита на конкуренцията, в проекта на преразгледания РГО за НИРД се предлага вече да не се освобождават споразумения, при които ще останат по-малко от три конкуриращи се страни с усилия в областта на НИРД, освен страните по споразумението и страни, полагащи сравними усилия.
- (10) За да се улесни сътрудничеството на дружествата в рамките на споразумения за НИРД, да се гарантира достатъчна правна сигурност и да се опрости административният надзор, в проекта на преразгледания РГО за НИРД се предлага също така:
- а. да се опростят изискванията, свързани с гратисния период, който се прилага, ако пазарните дялове се увеличат над прага за освобождаване;

² Оценката на въздействието от етапа на създаване беше публикувана на 7 юни 2021 г. и е достъпна тук: https://ec.europa.eu/competition-policy/system/files/2021-06/HBERs_inception_impact_assessment.pdf.

- б. да се добавят някои нови определения и да се изясни формулировката на съществуващите;
 - в. пазарните дялове да се изчисляват въз основа на предходната календарна година или на средната стойност за трите предходни години в зависимост от пазара (в настоящия РГО за НИРД се предвижда само предходната календарна година като база за изчисляване);
 - г. да се внесат малки изменения в определението за „потенциални конкуренти“, за да се премахне упоменаването на малко, но постоянно увеличение на цените;
 - д. да се въведе член за отмяна въз основа на съществуващата формулировка в съображенията на РГО за НИРД.
- (11) Освен това в проекта на преразгледаните хоризонтални насоки се предлага нов раздел, в който се разяснява прилагането на РГО за НИРД, за да се помогне на дружествата по-добре да разберат начина, по който той функционира, и различните понятия и определения, които се използват в него.
- 3. СПОРАЗУМЕНИЯ ЗА СПЕЦИАЛИЗАЦИЯ — ПРЕДЛОЖЕНИ ПРОМЕНИ В ПРОЕКТА НА ПЕРАРАЗГЛЕДАНИЯ РГОС И ПРИДРУЖАВАЩАТА ГЛАВА ОТ ХОРИЗОНТАЛНИТЕ НАСОКИ**
- (12) За да се изясни несигурността, свързана с приложното поле на РГОС, която беше подчертана в хода на оценката, в проекта на преразгледания РГОС се предлага да се разшири определението за „споразумения за едностранна специализация“, за да се обхванат повече от две страни (в настоящия РГОС се упоменават строго споразумения между две страни). Освен това в проекта на преработените текстове се предлага хоризонталните споразумения за подизпълнение — като цяло, а не само тези с оглед на разширяването на производството — да могат да се възползват от защитата на хоризонталните насоки.
- (13) Допълнителните промени, предложени в проекта на преразгледания РГОС и на преразгледаните хоризонтални насоки, имат за цел да се улесни сътрудничеството на дружествата в рамките на споразумения за специализация, да се гарантира достатъчна правна сигурност и да се опрости административният надзор. За тази цел в проекта на преразгледания РГОС се предлага:
- а. да се опростят изискванията, свързани с гратисния период, който се прилага, ако пазарните дялове се увеличат над прага за освобождаване;
 - б. да се добавят някои нови определения и да се изясни формулировката на съществуващите;
 - в. пазарните дялове да се изчисляват въз основа на предходната календарна година или на средната стойност за трите предходни години в зависимост от пазара (в настоящия РГОС се предвижда само предходната календарна година като база);
 - г. да се внесат малки изменения в определението за „потенциални конкуренти“, за да се премахне упоменаването на малко, но постоянно увеличение на цените;
 - д. да се въведе член за отмяна въз основа на съществуващата формулировка в съображенията на РГОС;

- е. да се изясни как се прилага прагът за пазарния дял, ако споразумението се отнася до междинни продукти.

(14) Освен това в проекта на преразгледаните хоризонтални насоки се предлагат:

- а. нов раздел, в който се разяснява прилагането на РГОС, за да се помогне на дружествата да разберат по-добре начина, по който функционира той, и различните понятия и определения, които са въведени в него, както и
- б. указания относно споразуменията за съвместно използване на мрежа — като конкретен пример за споразумения за производство, в които са включени услуги.

4. ОСНОВНИ ПРОМЕНИ, ПРЕДЛОЖЕНИ В ДРУГИТЕ ГЛАВИ НА ХОРИЗОНТАЛНИТЕ НАСОКИ

4.1. Въведението на хоризонталните насоки

(15) Във въвеждащата глава на проекта на преразгледаните хоризонтални насоки се предлагат:

- а. реструктуриране, за да се осигури по-последователно изложение и също така да се отрази добавянето на глава относно споразуменията, свързани с устойчивостта. Главата е приведена в съответствие с проекта на вертикалните насоки, за да се гарантира съгласуваност;
- б. допълнителни указания за подпомагане на предприятията при самооценката на техните споразумения съгласно член 101, параграф 1 от Договора, по-специално относно:
 - i. определянето на центъра на тежестта на споразуменията за хоризонтално сътрудничество,
 - ii. ключови понятия (предприятие, сдружение на предприятия, съгласувана практика и т.н.) съгласно съответната съдебна практика,
 - iii. прилагането на член 101, параграф 1 за съвместни предприятия и техните дружества майки, като се отрази развитието на съдебната практика;
- в. допълнителни указания относно ограничаването с оглед на целта и с оглед на резултата, за да се включи скорошната съдебна практика.

4.2. Споразумения за съвместно закупуване (глава 4)

(16) За да продължат да се постигат целите на главата относно споразуменията за съвместно закупуване, в нея се предлагат:

- а. леко реструктуриране, за да се улесни самооценката;
- б. допълнителни разяснения относно видовете договорености за съвместно закупуване, като също така изрично се посочва, че главата се прилага за всички видове сектори. Освен това се пояснява, че указанията се прилагат не само за действително съвместно закупуване, но и за съвместни преговори (включително от лицензополучатели на лиценз за патент от съществено значение за стандарт);
- в. да се разширят указанията относно ограничаването с оглед на целта съгласно член 101, параграф 1, като се изясни разликата между картели на купувачи и споразумения за съвместно закупуване;

- г. актуализирани указания относно ограничаването *с оглед на резултата*, като се добавя препратка към съдебната практика и се посочва, че определени договорни разпоредби могат да попаднат извън приложното поле на член 101, параграф 1 от ДФЕС, ако това е обективно необходимо за споразумението за съвместно закупуване;
- д. изясняване на сценария за потенциална вреда на доставчиците нагоре по веригата, като се определят обстоятелствата, при които е по-малко вероятно по-ниските цени да бъдат прехвърлени към потребителите; предоставя се обяснение за заплахите при договаряне (и че тези заплахи следва също да се оценяват с оглед на резултата);
- е. допълнителни обяснения в раздела относно оценката на прехвърлянето на ползи към потребителите съгласно член 101, параграф 3.

4.3. Споразумения за търгуване (глава 5)

- (17) За да продължат да се постигат целите на главата относно споразуменията за търгуване в проекта на преразгледаните хоризонтални насоки, в нея се предлагат:
- а. допълнителни указания относно специфичните правила за споразуменията за търгуване на селскостопански продукти;
 - б. допълнителни указания относно основните рискове от ограничаване на продукцията в споразуменията за търгуване;
 - в. допълнителни разяснения относно засегнатите пазари и антиконкурентното въздействие;
 - г. специфичен раздел относно консорциумите, участващи в търгове, и по-специално относно оценката на споразуменията за консорциуми между страни, които биха могли да участват индивидуално в търгове, както и относно анализа, който трябва да се извърши в такива случаи.

4.4. Обмен на информация (глава 6)

- (18) За да продължат да се изпълняват целите на главата относно обмена на информация в проекта на преразгледаните хоризонтални насоки, в нея се предлагат:
- а. нова структура, за да се улесни самооценката;
 - б. допълнителни указания във въведението относно различните видове обмен на информация, включително различните видове споделяне на данни;
 - в. допълнителни указания във въведението относно обмена в контекста на придобивания и относно обмена, произтичащ от регулаторни инициативи (на ЕС);
 - г. предварително посочване на чувствителна от търговска гледна точка информация в раздела относно оценката съгласно член 101, параграф 1 от Договора. Този раздел също така е разширен, за да се включи най-новата съдебна практика относно т.нар. нарушения с оглед на целта;
 - д. допълнителни указания относно много понятия, които са от значение за самооценката, по-специално относно действително публична информация/действително публични данни, обобщаване на информация/данни, актуалност на информацията, едностранно оповестяване, непряк обмен на информация (включително сценарии за звездообразна мрежа и посредници от трети страни), както и позовавания на най-новата съдебна практика;

- е. нови раздели с указания относно мерките за ограничаване/контрол на използването на данните и относно достъпа до събраната информация.

4.5. Споразумения за стандартизация (глави 7 и 8)

- (19) За да продължат да се изпълняват целите на главата относно споразуменията за стандартизация в проекта на преразгледаните хоризонтални насоки, в нея се предлага да се въведат:
- а. по-голяма гъвкавост в анализа на въздействието, като се даде възможност при определени обстоятелства участието в разработването на стандарт да е по-ограничено;
 - б. изискване за по-специфично оповестяване и приемане на общо оповестяване като изключение/по-малко ефективен начин за постигане на двете цели за гарантиране на i) информиран избор на технологията, която да бъде включена в стандарта, и ii) ефективен достъп до резултата от стандарта;
 - в. упоменаване, че споразуменията за разработване на стандарти, предвиждащи предварително оповестяване на максимално натрупания размер на лицензионното възнаграждение от всички притежатели на ПИС, по принцип не ограничават конкуренцията по смисъла на член 101, параграф 1 ;
 - г. повече елементи за извършване на оценка дали предложената такса за лицензополучател е FRAND;
 - д. препратки към съответната рамка за оценка за групи за преговори за лицензиране в главата за съвместно закупуване;
 - е. разделяне на съществуващата глава на две глави — една относно споразуменията за стандартизация (глава 7) и друга относно стандартните условия (глава 8).

4.6. Споразумения, свързани с устойчивостта (глава 9)

- (20) За хоризонталните насоки се предлага глава относно споразуменията, свързани с устойчивостта. В главата се предлага определение на споразумения, свързани с устойчивостта, и се разяснява кога такива споразумения не попадат в приложното поле на член 101, параграф 1. В главата също така се предлагат указания за това как споразуменията, свързани с устойчивостта, ще бъдат оценявани, когато попаднат в приложното поле на тази разпоредба и може да отговарят на изискванията за индивидуално освобождаване съгласно член 101, параграф 3.
- (21) Особено внимание се предлага да бъде обърнато на споразуменията, чрез които се определят стандарти за устойчивост, понеже се очаква това да бъде най-честата форма на сътрудничество, насочено към постигането на цели, свързани с устойчивостта, и тъй като стандартите за устойчивост се различават от видовете технологични стандарти, които се разглеждат в глава 7.
